

Real Patidar Library

This book/literature/article/material may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution

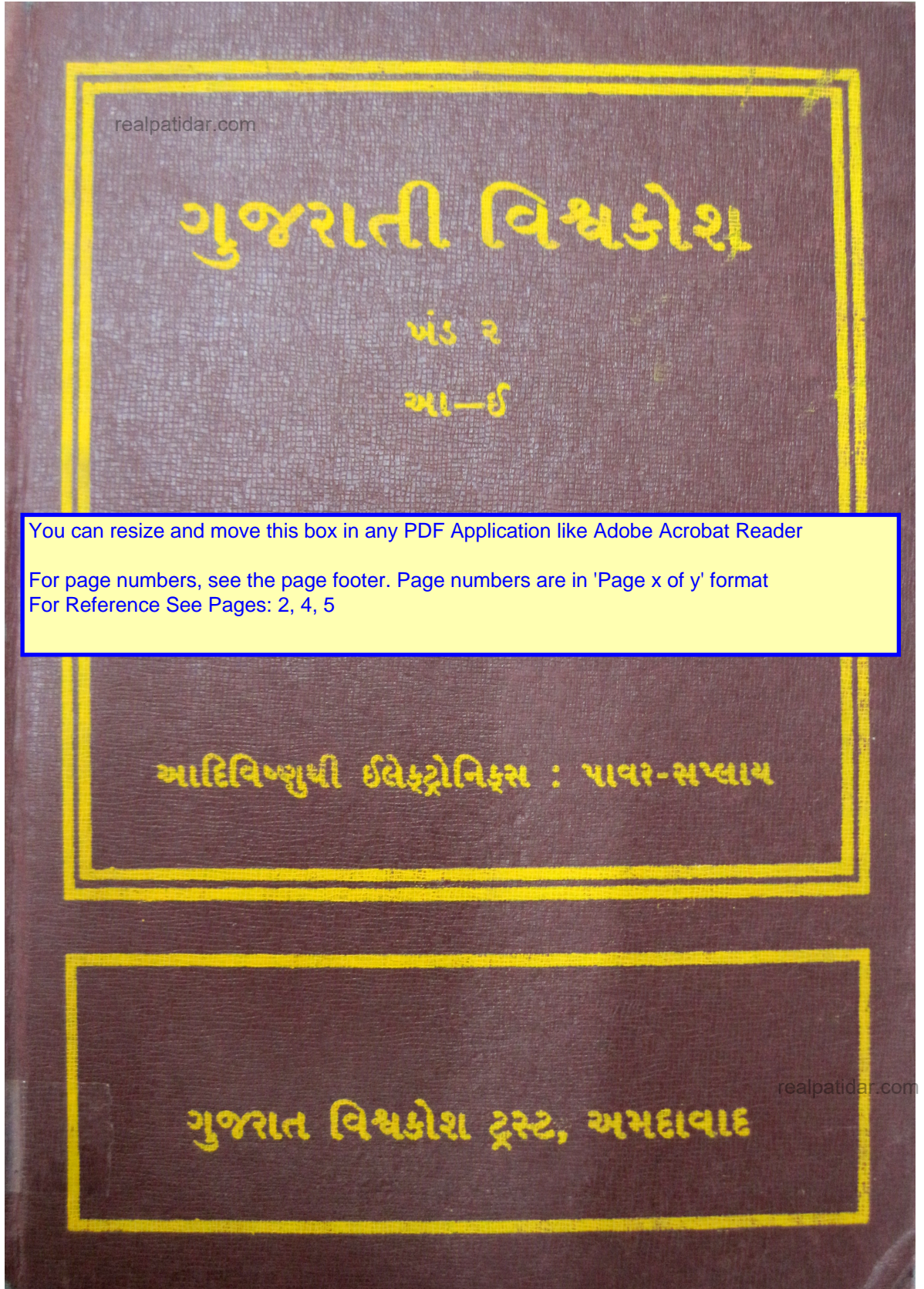
in any form to anyone is expressly forbidden.

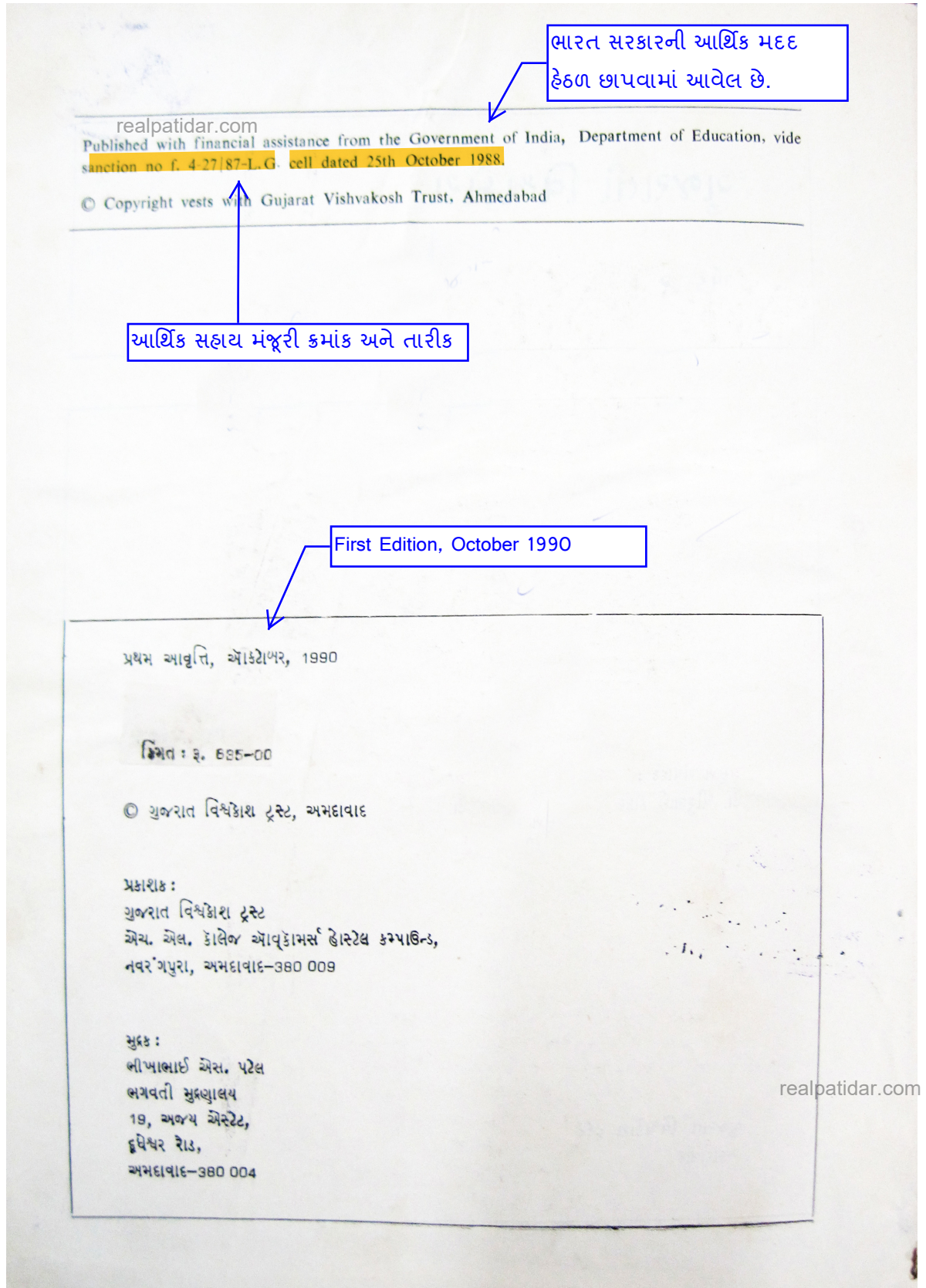
The library does not give any warranty express or implied or make any representation that the contents will be complete or accurate or up to date. The library shall not be liable for any loss, actions, claims, proceedings, demand, or costs or damages whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with or arising out of the use of this material.

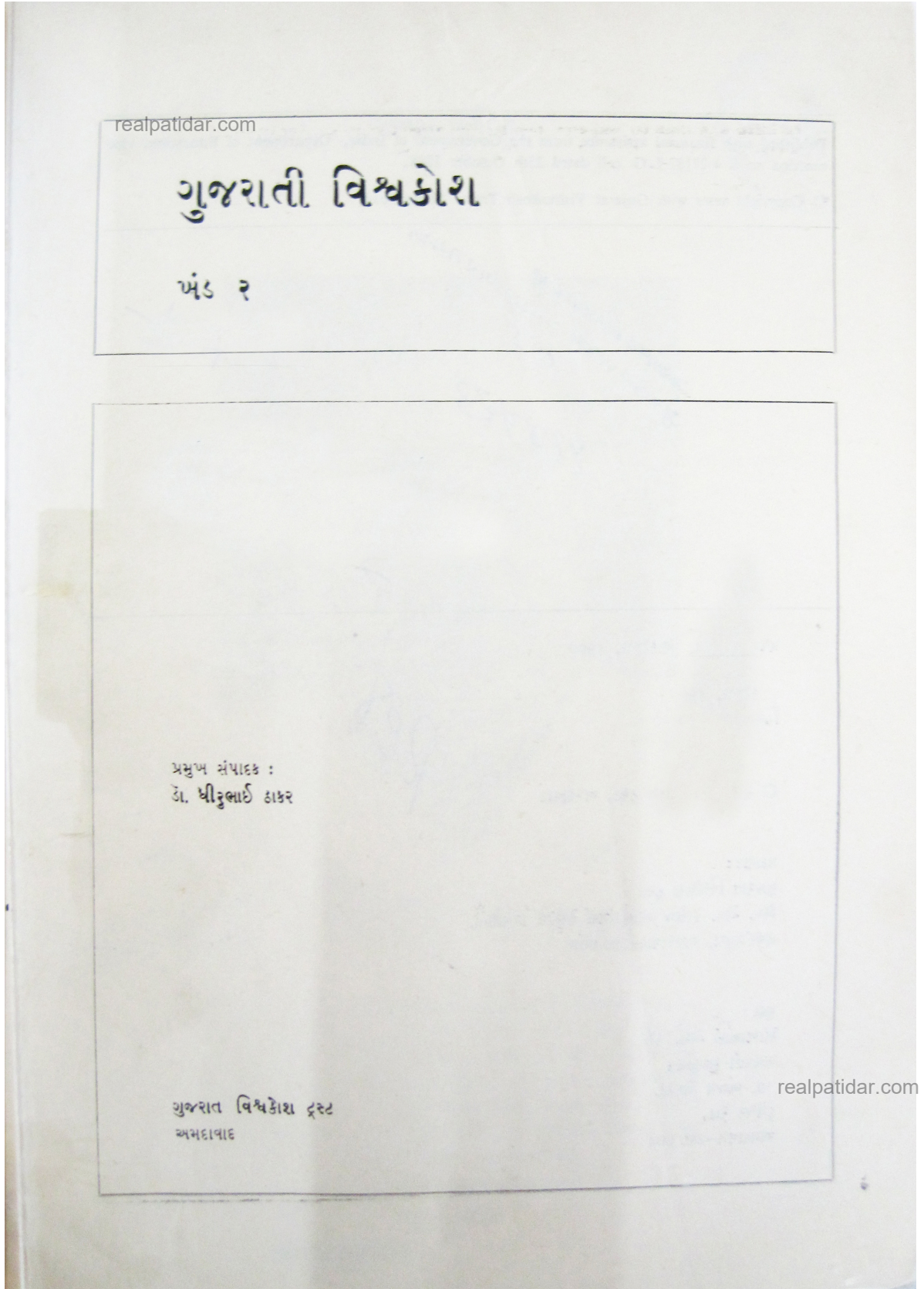
Full terms and conditions of use: <http://www.realpatidar.com>

About Real Patidar books

Real Patidar's mission is to organize the information on Satpanth religion, which is a Nizari Ismaili sect of Shia branch of Islam, and to make it universally accessible and useful. Real Patidar Books helps readers discover the material on Satpanth online while helping authors and researchers in their studies. You can know more by visiting <http://www.realpatidar.com>

૭૬૬

ગુજરાતી વિશ્વકોશ

ઇમામ અહમદ ઇબ્ન હામ્લ

realpatidar.com

ઇરાનથી આવીને પીરાણામાં વસ્યા હતા

ઇમામ શાહના પિતા અને દાદાનું નામ

કાકાનું કામ શું છે, તે બતાવેલ છે. આના પ્રમાણે પીરાણાના ગાદીપતિ શ્રી નાનકદાસ કાકાનું કામ શું છે, તે સમજી શકાય છે.

પીરાણાના અનુયાયીઓ મુસલમાન છે અને અલ્લાહને માને છે.

હિંદુઓના અવતાર સિદ્ધાંતને માને છે. એટલે ૧૦ અવતારના સિદ્ધાંતને માને છે. પોતાનો દસ અવતાર અલગ છે.

કુરાનને દૈવી ગ્રંથ માને છે. આપણે સહુ જાણીએ છીએ કે જે અથર્વ વેદ તેવો બતાવે છે, તેમાં કુરાનનો સંદેશ છે. સતપંથના પ્રચારકો કુરાનના સંદેશનોજ પ્રચાર કરે છે.

ગીનાનો એ બીજા કંઈ નથી, એ કુરાનના રૂપકો છે.

ઇમામશાહ (જ. 1452, અ. 1513 અથવા 1520) : અમદાવાદની દક્ષિણે પીરાણાના નાણીતા પીર. તેઓ મુહમ્મદ ખેગડાના સમયમાં (આ. 1470-71) ઈરાનથી ગુજરાતમાં આવી અમદાવાદની ઉત્તરે આશરે 14 કિ. મી. ઉપર આવેલા 'ગીરમથા' નામના ગામમાં સ્થાયી થયા. એ ગામને આજે 'પીરાણા' અર્થાત્ પીરોના સ્થાન તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. એમના ચમત્કારોને કારણે ગુજરાતના સુલતાન મુહમ્મદ બીજાએ એમને પોતાની પુત્રી પરણાવી હતી. એનાથી એમને ચાર પુત્ર થયા, જે પીરાણાના સૈયદોના પૂર્વજ હતા. પીર સદુદીન પછી કપીરુદીન અને એમના પછી ઇમામુદીન (ઇમામશાહ) નામે પીર થયા. તેઓએ સતપંથમાં થોડાક ફેરફાર કરીને પોતાનો નવો પંથ 'પીરાણાપંથ' ચલાવ્યો. આ સંપ્રદાયના પેટાવિભાગ 'આઢિયા' 'સાતિયા' અને 'પાંચિયા' તરીકે ઓળખાય છે. આ પંથમાં બેડાયેલી જુદી જુદી કામોમાં પ્રચારક-ઉપદેશક તરીકે એમના પીરે નીમેલા મુખીઓને 'કાકા' કહેવામાં આવે છે. એમની ફરજે તે તે કામના અનુયાયીઓને ઉપદેશ આપવાની, એમની નાની-મોટી તકરારોનો નિકાલ કરવાની અને એમની પાસેથી ધાર્મિક કાળો ઉધરાવીને તેમના પીરને મોકલવાની હોય છે. ઇમામશાહીએ અલ્લાહને સર્વેન્કુષ્ટ કિરતાર તરીકે અને મુહમ્મદ સાહેબને એના રસૂલ તરીકે માને છે. તેથી તેઓ પોતાને ઇમાનદાર મુસલમાન ગણે છે. તેઓ નમાજને ઘણું એણું મહત્ત્વ આપે છે. તેઓ હિંદુઓના અવતારના સિદ્ધાંતને -જગતની ઉત્પત્તિની માન્યતા તથા એમના અન્ય સિદ્ધાંતોને સ્વીકારે છે. તેઓ હજરત પેગંબર સાહેબને 'પીર' અથવા 'શુક્ર' માને છે અને એમની તથા ઇમામોની સ્થિતિ વચ્ચે ખાસ કોઈ અંતર હોવાનું તેઓ માનતા નથી. કુરાનને તેઓ દૈવી ગ્રંથ માને છે, પરંતુ એમના ઇમામો કુરાનને રૂપકની નાણીતા પદ્ધતિથી સમજાવે છે. કુરાનનાં આવાં અનેક રૂપકો 'સાન'

ઇમારાત

ગુજરાતી વિશ્વકોશ

તરીકે ઓળખાય છે. તેઓ કુરાનને બદલે 'સાન'નાં પુસ્તકો-નો પાઠ કરે છે. હિંદુઓ પોતાના પંથને અસલ હિંદુ પંથ જેવું સ્વરૂપ આપીને પોતાના પંથમાં જોડનાર હિંદુઓને પોતપોતાનાં રીતરિવાજ, રહેણીકરણી અને માન્યતાઓને જેમનાં તેમ રાખવાની છૂટ આપી. તેમના ઉપદેશોનો પ્રભાવ વિશેષતઃ ક્યુબીઓ ઉપર પડ્યો, જેમાં સતિયા ક્યુબીઓનો સમાવેશ થાય છે. ઇમામુદ્દીન પછી એમના પુત્ર 'આદિવિષ્ણુ નિરંજન નરસી મુહમ્મદશાહ' (નૂર મુહમ્મદશાહ) થયા, જેમણે સિધી ભાષામાં 'સતવેણી-જ-વેલ' એટલે કે 'સતધર્મની વેલ' નામનું પુસ્તક લખ્યું, એમાં તેમના સંપ્રદાયના ઇમામો અને કર્મકાંડોનું વર્ણન છે. એમનાં પાંચ શિષ્યો હઝારખેગ, ભાભારામ, મયાકાકા, શનાકાકા અને ચીચીબાઈએ ઉત્તર ગુજરાતના ઘણા વિસ્તારમાં અને મધ્ય ગુજરાતમાં પેટલાદ અને કાનમ સુધી આ પંથનો નીચલી ગણુતી કામોમાં પ્રચાર કર્યો છે.

યતીન્દ્રકુમાર દીક્ષિત

તાકિયાનો પ્રયોગ ઈમામ શાહ પોતે કર્યો છે.

હિંદુઓનો દેખાવ અપનાવી મુસલમાન ધર્મ પાળવાનું કહેલ છે.

કણબીઓ ઈમામ શાહના ખાસ અનુયાયી બન્યા

ઈમામ શાહ પછી તેમના પુત્ર નુર મુહમ્મદ શાહ એ સતપંથના આદિ વિષ્ણુ છે. બીજી ભાષામાં નિષ્કલંકી નારાયણ છે.